

Peshitta. The Old Testament in Syriac according to the Peshitta Version. Part II, 3 — The Book of Psalms. Leiden 1980, XXIX, 173p.

Opracowania krytycznego tekstu Peszitty księgi Psalmów podjął się D. M. Walter wspólnie z A. Vogelem i R. Y. Ebiedem. Omawiany tom składa się z wstępu i tekstu krytycznie opracowanego. Na wstęp składają się uwagi ogólne i opis rękopisów. Autorzy wyróżniają sześć grup rękopisów. Grupa pierwsza obejmuje rękopisy 6t1, 7a1, 8a1, 8k2, 8t1, które należą do najstarszych i najważniejszych świadków zachodniej tradycji i dwa najstarsze z czterech zawierają tekst całej Biblii używany w tym wydaniu. Grupa druga obejmuje rękopisy 9t1—3, 10t2—6, 11t1, 12a1, 12t9, 16t4, 5, 17t5 należące do tradycji zachodniej z wyjątkiem 10tc i 12t9, które prawdopodobnie mają melchickie pochodzenie. Trzecią grupę tworzy tylko jeden rękopis 9a1 = Florencja, Bibliotheca Medicea — Laurenziana Or. Ms 58, który chociaż jest świadkiem zachodniej tradycji, to zawiera 240 wariantów różnych od innych rękopisów Psalmów i często zgadza się z tekstem masoreckim przeciw innym rękopisom.

Czwartą grupę tworzą rękopisy 10t1, 12t2. 5. 7. 8, należące do melchickiego Psalterza i będące świadkiem zachodniej tradycji, chociaż niekiedy podtrzymują nestoriańską tradycję, np. Ms 12t7. Do piątej grupy zaliczają autorzy rękopisy 14t1, 15t1, 16t1 należące do maronickiego Psalterza dające świadectwo o zachodniej tradycji. Szóstą grupę stanowią nestoriańskie rękopisy — 12t1. 3. 4, 13, 13t1—4, 16t2. 3. 6, 17t1—3.

Oczekiwane od dawna krytyczne opracowanie tekstu Peszitty księgi Psalmów rzuci nowe światło na relację między Peszittą a TM i LXX.

Kraków

KS. JERZY WOŹNIAK CM

KS. H. WITCZYK, *Teofania w Psalmach*, Kraków 1985, ss. 200.

Niezwykłym wydarzeniem w dziejach powojennych teologii polskiej jest ukazanie się monografii ks. Witczyka, wydanej przez Polskie Towarzystwo Teologiczne w Krakowie. Niezwykłym z tego względu, że monografie teologiczne, a zwłaszcza biblijne, stanowią ciągle jeszcze rzadkość wśród publikacji religijnych. Szczególnie dotkliwie braki zauważamy w dziedzinie specjalistycznych publikacji biblijnych, choć w ostatnim dwudziestolecu sytuacja bardzo się poprawiła. O ile kolejne wydania Biblii Tyńieckiej i Biblii Poznańskiej zaspokoily już w dużej mierze głód tekstu Pisma św., to ciągle jeszcze brakuje pomocy naukowych dla tych, którzy pragną zgłębiać tajniki Słowa Bożego.

Psalterz, najważniejsza z ksiąg ST jest tu przykładem najbardziej jaskrawym. Pierwszy po wojnie komentarz do Psalmów ukazał się dopiero w r. 1983 (W. Borowski, *Psalmy. Komentarz biblijno-ascetyczny*). Jest to, jak mówi podtytuł, opracowanie popularno-naukowe, choć dokonane przez dobrego filologa. Komentarz naukowy śp. ks. prof. St. Łacha czeka od lat w wydawnictwie na swą kolejkę, wraz z innymi pracami biblijnymi. Jeśli pominąć streszczenie prac doktorskich powstałych na KUL, ogłoszone w znikomym nakładzie pod wspólnym tytułem *Obraz Boga w Psalterzu* (Lublin 1982), to książka ks. Witczyka jest pierwszą i jedyną jak dotąd publikacją monograficzną dotyczącą Psalmów. Choćby z tego względu zasługuje ona na szersze omówienie.

Jest to poprawiona wersja rozprawy doktorskiej. Tytuł rozprawy precyzuje jej zakres. Spośród licznych gatunków literackich reprezentowanych w Psalterzu, autor wybrał do analizy małą grupę zwaną teofaniami lub opisami teofanii.